

Statens vegvesen, region vest
Askedalen 4
6863 LEIKANGER

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2012/14032 ART-BI-OS
Arkivkode:
724

Dato:

13.05.2013

Vedtak om unntak fra forskrift om fredning av truede arter for inngrep i lokalitet med mjukt havfruegras (*Najas flexilis*)

Vi viser til deres søknad av 1. mars 2013 om dispensasjon fra forskrift 21. desember 2001 nr. 1525 om fredning av truede arter, til inngrep/utfylling i en forekomst av mjukt havfruegras (*Najas flexilis*) i Bråsteinsvatnet i Sandnes kommune. Inngrepet skal skje som ledd i bygging av ny vegtrase for E39 mellom Ålgård og Hove.

Direktoratet for naturforvaltning gir Statens vegvesen dispensasjon fra fredningen av mjukt havfruegras til å gjøre inngrep i/fylle ut en forekomst av mjukt havfruegras i Bråsteinsvatnet i samband med bygging av den alternative vegtraseen C15-I. Inngrepet skjer som ledd i utbyggingen av et vegprosjekt av nasjonal betydning, og er av vesentlig samfunnsmessig betydning. De relativt store landbruksmessige og økonomiske konsekvenser av å måtte velge et vegalternativ som ikke medfører konflikt med arten, tilsier etter direktoratets syn at dispensasjon innvilges. Den beste forekomsten i Bråsteinsvatnet vil ikke bli direkte berørt av det omsøkte tiltaket, og etter direktoratets vurdering vil lokaliteten også etter et eventuelt inngrep ha intakte arealer der arten i dag forekommer.

Gjennomføring av tiltaket forutsetter at det iverksettes avbøtende tiltak i samråd med Fylkesmannen i Rogaland. Av hensyn til å kunne ivareta formålet med fredningen og forvaltningsmålet for arten, gis det ikke dispensasjon til inngrep/utfylling for bygging av den alternative vegtraseen C6.

1. Søknaden

Søknaden er stilet til Fylkesmannen i Rogaland, som tok kontakt med Direktoratet for naturforvaltning om saken den 4. mars. Da direktoratet er forvaltningsmyndighet etter forskriften, er saken blitt behandlet her.

Det søkes om unntak fra forskrift om fredning av truede arter til inngrep/utfylling av lokaliteter med mjukt havfruegras i Bråsteinsvatnet. Dette gjelder de alternative vegtraseene

C6 og C15-I. Søknaden grunngis med at det omsøkte tiltaket er av vesentlig samfunnsmessig betydning.

Det søkes også om tillatelse til at det i anleggsfasen gjennomføres tiltak, knyttet til alternativene C6, C15-I, C15-II og C16, som kan medføre redusert vannkvalitet og tilslamming i leveområdene for mjukt havfruegras i Bråsteinsvatnet og Storånavassdraget. Det antas fra søkers side at dette vil være tiltak som krever unntak fra forslag til forskrift om mjukt havfruegras som prioritert art § 3, men at det er noe uklart om dette er å anse som en type negativ påvirkning som vil kreve unntak fra forskrift om fredning av truede arter.

2. Bakgrunn

Statens vegvesen, region vest, har utarbeidet forslag til kommunedelplan for ny E39 fra Ålgård i Gjesdal kommune til Hove i Sandnes kommune. Strekningen inngår som del av stamvegtrute 3 mellom Oslo og Stavanger. Det foreligger flere trasealternativer for strekningen Bråstein-Osli (delområde C), hvorav noen vil medføre inngrep/utfylling i Bråsteinsvatnet, hvor planten mjukt havfruegras er påvist. Tre ulike traseer for ny E39 forbi Bråsteinsvatnet har vært konsekvensutredet (C6, C8 og C13) og planforslag lå ute på høring i 2012. Alternativ C6 med utfylling av Bråsteinsvatnet ble anbefalt av Statens vegvesen, og gitt best rangering når ikke-prissatte konsekvenser ble vurdert samlet. Alternativet rangerte dårligst på tema naturmiljø, men best på tema landbruksverdier og kulturmiljø. Det foreligger flere innsigelser fra Fylkesmannen i Rogaland til planforslaget, bl.a. mot delområde C pga manglende utredning og vurdering av berørte naturverdier etter naturmangfoldloven §§ 7-12. I etterkant av høringen ble det gjennomført møter med Fylkesmannen som bl.a. har resultert i at det har blitt utarbeidet et tilleggsnotat med vurderinger knyttet til naturmangfoldloven, og gjennomført befaringsdykking for å få bedre oversikt over utbredelsen av mjukt havfruegras i det planlagte utfyllingsområdet. Tre nye alternative trasevalg, C16, C15-I og C15-II, har blitt utredet, med tanke på å redusere omfanget av utfyllingen av Bråsteinsvatnet. En tilleggsutredning med konsekvensvurdering av alternativene i delområde C er under utarbeidelse. Alle alternativene vil kunne påvirke Bråsteinsvatnet, og forekomstene av mjukt havfruegras, i større eller mindre grad.

I søknaden beskrives de alternative vegtraseene som følger:

C6: alternativet forutsetter 50-60 dekar utfylling langs 600 meter av dagens strandlinje. Alle de fire lokalitetene med mjukt havfruegras som er påvist i område 1 av Bråsteinsvatnet, vil bli berørt av utfyllingen. Omfattende utfylling vil medføre fortregning av store mengder løsmasser. Dybdeforholdene foran fyllingen vil endres og gi dårlig vannkvalitet og dårlig sikt i vatnet, særlig under anleggsfasen. Hyppige sprengninger av løsmasser vil være nødvendig, og effekten av partikkelreducerende tiltak vil være dårlig. Utfylling vil redusere utbredelsen av arten i deler av vatnet og kunne gi dårlige vekstforhold og dermed liten frøproduksjon i anleggsfasen.

C15-I: alternativet vil medføre ca 20 dekar utfylling langs 300 meter av dagens strandlinje. To lokaliteter med mjukt havfruegras som er påvist i område 1 av Bråsteinsvatnet, vil bli berørt

av utfyllingen. Det er vesentlig mindre omfang av løsmasser som må fortrennes enn i C6, men noe sprengning vil være nødvendig, noe som vil medføre vansker med å gjennomføre effektive partikkelreducerende tiltak. Dårligere vannkvalitet vil kunne gi dårligere vekstforhold for mjukt havfruegras og dermed dårligere frøproduksjon i anleggsfasen.

C15-II: alternativ med 250 meter bro medfører ingen utfylling i vatnet, men bropilarer vil bli stående i vannkanten. Alternativet anses ikke å være i konflikt med lokaliteter for mjukt havfruegras, og vil i liten grad påvirke vannkvaliteten i anleggsfasen. Siltgradin vil være et effektivt middel for å unngå partikkelspredning.

C16: medfører ingen utfylling, men aktiviteter på land i anleggsfasen vil kunne medføre avrenning som reduserer vannkvaliteten.

Alternativ C15-I og II medfører bl.a. ca. 30 dekar mer forbruk av dyrket mark og innmarksbeite enn C6. Alternativ C16 vil medføre størst tap av landbruksareal. Anslått økte kostnader for alternativ C15-II vil være på ca. 100 millioner. Forskjellene i total kostnader mellom alternativ C6, C15-I og C16 vil være ubetydelige. Usikkerheten er imidlertid størst i C6 pga særlige tiltak ved utfylling.

Statens vegvesen ber om at det ved behandlingen av søknaden gjøres en samlet vurdering av konsekvenser for hele området ved Bråstein. Det pekes på at konsekvensen for mjukt havfruegras må ses i sammenheng med økte inngrep i Bråsteinåsen, økt forbruk av dyrket mark og økt konflikt med gårdstun i forhold til alternativ C6, som ble anbefalt i planforslaget. Vegvesenet kan ikke se at at den betydelige merkostnaden på ca. 100 millioner ved en bruløsning (alternativ C 15-II), kan forsvares.

3. Direktoratets vurdering

Det rettslige grunnlaget

Forskrift 21. desember 2001 nr. 1525 om fredning av truede arter (fredningsforskriften), vedtatt i medhold av den nå opphevede naturvernloven, fastsetter i romertall II at mjukt havfruegras er «fredet mot direkte skade og ødeleggelse, innsamling og annen form for direkte etterstrebelse.» Fredningen er videreført etter vedtagelsen av naturmangfoldloven, jf. naturmangfoldloven § 77. Formålet med fredningen er å beskytte mjukt havfruegras og andre truede, sårbare, hensynskrevende eller sjeldne karplanter, kryptogamer, alger og virvelløse dyr, mot skade og ødeleggelse, jf. fredningsforskriften romertall I. Fredningen «er kun en artsfredning og innebærer ikke et vern av artens leveområde», jf. foredraget til kgl. res. til fredningsforskriften.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og at det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Denne vurderingen inngår som en del av vurderingen av hvorvidt det skal gis dispensasjon etter forskriften. Forvaltningsmålet for arter, jf. naturmangfoldloven § 5, skal også trekkes inn i skjønnsutøvelsen. Forvaltningsmålet er å ivareta artene og deres genetiske

mangfold på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder.

Fredningen innebærer både et forbud mot direkte etterstrebelse av arten, slik som plukking og innsamling, og et forbud mot skade og ødeleggelse av enhver art. Direkte ødeleggelse, slik som utfylling av lokaliteter med mjukt havfruegras med løsmasse med den følge at hele eller deler av lokaliteter går tapt, omfattes av forbudet. Gjennomføring av slike tiltak i forbindelse med de alternative vegtraseene C6 og C15-I krever dermed unntak fra fredningsforskriften.

Forbudet i fredningsforskriften omfatter ikke negative påvirkningsfaktorer som indirekte skader eller ødelegger forekomster av arten. Alle de alternative vegtraseene vil i varierende grad innebære tiltak som vil medføre dårligere vannkvalitet i Bråsteinsvatnet, særlig i anleggsfasen. Dette vil kunne gi dårligere vekstforhold, og dermed dårligere frøproduksjon for mjukt havfruegras. Alternativene C6 og C15-I vil, pga omfattende utfylling og sprenging av løsmasser, innebære at betydelige mengder fin-sedimenter blir frigjort i vatnet. Alternativ C15-II vil «kun i liten grad» påvirke vannkvaliteten, mens alternativ C16 «kan medføre avrenning som reduserer vannkvaliteten». Dette er tiltak som i større eller mindre grad vil påvirke artens livsmiljø negativt, men som etter direktoratets vurdering ikke er av en slik art at de innebærer «direkte skade eller ødeleggelse» som er forbudt etter fredningsforskriften. Gjennomføringen av slike tiltak krever dermed ikke unntak fra forskriften.

Etter fredningsforskriften romertall III, *kan* forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra fredningen «når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser og arbeider, eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, og i andre særlige tilfeller, når det ikke strider mot formålet med fredningen.» Søker påberoper seg at tiltaket er av vesentlig samfunnsmessig betydning.

Dispensasjonsbestemmelsen er en sikkerhetsventil, og terskelen for å kunne gi dispensasjon skal være høy. I Ot.prp. nr. 65 (1968–69) om lov om naturvern, framgår det på side 32 at «loven må gi en begrenset adgang til dispensasjon når vesentlige samfunnsmessige interesser i særlige tilfelle tilsier det», men at dispensasjon generelt bare bør gis «i helt spesielle tilfelle». Hvilke tiltak som er av «vesentlig samfunnsmessig betydning», utdypes i forarbeidene til naturvernloven av 1954 (Ot. prp. nr. 34 (1953) side 4), da dette dispensasjonsvilkåret kom inn i lovverket. Her sies det at vilkåret er særlig myntet på framtidige veganlegg. I forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot. prp. nr. 52 (2008-2009), side 240), sies det om tilsvarende vilkår i naturmangfoldloven § 48 (dispensasjon fra vernevedtak), at behovet for en slik dispensasjonsadgang kan tenkes i tilfelle hvor der foreligger tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Det siste er betraktninger som direktoratet mener har overføringsverdi til dispensasjonshjemmelen i fredningsforskriften.

Alle de alternative vegtraseene søknaden knytter seg til, skal inngå som del av ny E39 fra Ålgård til Hove, som igjen inngår som del av stamvegrute 3 mellom Oslo og Stavanger. Etter direktoratets vurdering er dette et vegprosjekt av nasjonal betydning, og som dermed må sies å være av «vesentlig samfunnsmessig betydning». Utgangspunktet er dermed at

fredningsforskriften gir hjemmel til dispensasjon i denne saken. At ett av dispensasjonsvilkårene er oppfylt, gir imidlertid ikke søker noe krav på unntak, jf. at forvaltningsmyndigheten «kan» gjøre unntak. Det må foretas en konkret vurdering av hvorvidt det skal gis dispensasjon, hvor bl.a. hensynet til fredningsformålet og forvaltningsmålet for arten vurderes.

Om kunnskapsgrunnlaget og samlet belastning

Naturmangfoldloven § 8 første ledd fastsetter at offentlige beslutninger som berører naturmangfold skal, så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Mjukt havfruegras ble fredet i Norge 21.12.2001 pga dens status som truet i hele Europa, og som en oppfyllelse av Norges forpliktelser etter konvensjonen om vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder (Bernkonvensjonen). Etter Bernkonvensjonen er partene forpliktet til å frede arter som er ført opp på liste I, bl.a. mjukt havfruegras. Arten trues i Europa primært som følge av redusert vannkvalitet.

I Norsk rødliste for arter 2010 er arten oppført i kategorien 'Sterkt truet' (EN) pga. 1) få lokaliteter, 2) pågående reduksjon i forekomstareal, kvalitet på areal og antall lokaliteter, og 3) ekstreme fluktuasjoner i antall reproduserende individer. I Norge har bestandsnedgangen, i følge Artdatabanken, vært på minst 50 %, og inntil 90 % etter 1900.

Den største trusselen mot arten i Norge er eutrofiering (overgjødning, dvs. tilførsel av nitrogen og fosfor fra husholdninger og jordbruk). Andre trusler er fysiske inngrep (vegbygging, nydyrking/grøfting), opphør av beiting og gjengroing i strandsonen, vannstandssenkninger og fremmede arter (vasspest), jf. utkast til faggrunnlag for mjukt havfruegras.

Arten anses i dag å ha tre hovedlokaliteter i landet: i Steinsfjorden (kraftig redusert utbredelse per 2004, trues av gjengroing pga innført vasspest), Lista (fire lokaliteter funnet i 1992) og Jæren, med tre, fire sikre og fire usikre lokaliteter i følge informasjon fra Fylkesmannen i Rogaland. Usikkerheten knyttet til noen av lokalitetene i Rogaland skyldes forverret vannkvalitet med påfølgende eutrofiering.

I Bråsteinsvatnet ble arten første gang påvist i i 2009. I forbindelse med utarbeidelsen av tilleggsutredning for delområde C, ble planlagt utfyllingsområde og et område ved vatnets utløp (nordvest) undersøkt. Undersøkelsene ble gjennomført i september 2012, med dykking og undervannsfotografering. Plantene ble artsbestemt av Fylkesmannen i Rogaland. Undersøkelsene viste gode, rotfaste bestander i planlagte vegtrasé i sør (område 1) og ved en stikkprøve i nordvest (område 3). I område 1 ble det gjort fire funn av arten, alt fra enkle planter til felt på ca. 1 m². I område 3 ble det funnet svært mye av arten i et stort område.

Andre deler av vatnet ble ikke undersøkt, men det er stort potensiale for forekomster i ikke-kartlagte deler, spesielt i vestlige deler med renere vann.

Direktoratet oversendte i desember 2012 Miljøverndepartementet et utkast til faggrunnlag for mjukt havfruegras, med sikte på å fremme forslag om å gjøre arten til en prioritert art etter naturmangfoldloven § 23. Som ledd i dette arbeidet er det også utarbeidet et utkast til handlingsplan for arten. Handlingsplanens skal bidra til å sikre levedyktige bestander på alle artens lokaliteter i Norge og å sikre den genetiske variasjonen innenfor arten.

Etter naturmangfoldloven § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er, eller vil bli, utsatt for. Mjukt havfruegras er utsatt for en rekke negative påvirkningsfaktorer i de fleste av artens lokaliteter. Bråsteinsvatnet er utsatt for eutrofiering og gjengroing, og er moderat forurenset. De omsøkte tiltakene vil bidra til å øke den samlede belastningen for mjukt havfruegras. Både alternativ C6 og C15-I vil medføre utfylling av arealer med forekomst av mjukt havfruegras og frigjøre betydelige mengder finsedimenter til vann, noe som også innebærer økt fare for andre delbestander i vatnet. Alternativ C15-I vil imidlertid innebære mindre negativ påvirkning på både mjukt havfruegras og det økosystemet den lever i, da omfanget av utfyllingene er mindre enn i alternativ C6. Det er noe usikkerhet knyttet til hvordan arten reagerer på redusert vannkvalitet som følge av spredning av fine partikler under fyllingsarbeidet, og til effekten av bl.a. partikkelreducerende tiltak som bruk av siltgardiner.

Saken bygger på eksisterende og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag, i samsvar med de krav som følger av naturmangfoldloven § 8. Det er direktoratets vurdering at kunnskapsgrunnlaget om artens bestandssituasjon og effekten av påvirkninger er tilstrekkelig. Førre var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, er derfor tillagt liten vekt i vurderingen av om det skal gis dispensasjon. Prinsippet kan imidlertid bli tillagt vekt ved vurdering av bl.a. eventuelle avbøtende tiltak.

Avbøtende tiltak

Det er planlagt iverksatt tiltak for å avbøte den negative effekten av en eventuell utfylling i Bråsteinsvatnet. Kostnadene for dette skal, hvis tiltaket gjennomføres, bæres av tiltakshaver. Dette er i samsvar med prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal være av tiltakshaver, jf. naturmangfoldloven § 11. Et tiltak som er aktuelt, er bruk av siltgardiner for å redusere spredningen av finpartikler. Å starte utfyllingen på det tidspunktet som er mest skånsomt for arten, vil være et annet. Dersom utfyllingen i alternativ C6 starter like etter frøsetting en sesong, vil arbeidet måtte fortsette ut i neste vekstperiode, men sannsynligvis begrenses til en vekstsesong. I alternativ C15-I, vil arbeidet langt på vei kunne være avsluttet før neste vekstperiode dersom utfyllingen starter like etter frøsetting en sesong. Etablering av erstatningsbiotoper og restaureringstiltak kan også vurderes som avbøtende tiltak.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det følger av naturmangfoldloven § 12 at det skal tas utgangspunkt i miljøforsvarlige teknikker, driftsmetoder og lokalisering for å unngå eller begrense skade på miljøet.

Spørsmålet om lokalisering er sentralt i vurderingen av søknaden. I utkastet til tilleggsutredning for delområde C, framgår det at konsekvensen for naturmiljø vil være middels til stor negativ for alternativ C6, og middels negativ for C15-I. Av de to omsøkte lokalitetene, er det alternativ C15-I som vil innebære minst konflikt med mjukt havfruegress. Begge alternativer vil medføre inngrep i Bråsteinåsen, og redusere de kvartærgeologiske kvalitetene her, men i større grad ved alternativ C15-I. Konsekvensene for landskapsbildet ved alternativ C6 vil være middels negativ, mens det for alternativ C15-I vil være liten negativ konsekvens. Ved samlet vurdering av ikke-prisgitte konsekvenser kommer C15-I noe bedre ut enn C6. Alternativene vurderes til å nokså like kostnader (prissatte konsekvenser), men det er noe usikkerhet forbundet med utfylling av Bråsteinsvatnet, og særlig for alternativ C6.

I vurderingen av alternativ lokalisering, må det også ses hen til de alternative vegtraseene som ikke krever dispensasjon etter fredningsforskriften. Alternativ C15-II med bro over forekomst, anses ikke å være i konflikt med lokaliteter for mjukt havfruegras og vil i liten grad påvirke vannkvaliteten i anleggsfasen. I utkastet til tilleggsutredning er de økte kostnader forbundet med dette alternativet anslått til å være på mellom 60 og 90 millioner kroner. Statens Vegvesen kan ikke se at merkostnad kan forsvares. Arten vil heller ikke berøres direkte i alternativ C16, men denne traseen vil medføre større inngrep i omliggende landskap og er i betydelig konflikt med landbruksarealer. Ved samlet vurdering av ikke-prisgitte konsekvenser kommer C16 dårligst ut, mens C15-II kommer best ut av alle fire alternativer, jf. utkast til tilleggsutredning.

Andre viktige samfunnsinteresser

Tiltak etter naturmangfoldloven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. naturmangfoldloven § 14. I utkastet til tilleggsutredning for delområde C, framgår det at konsekvensen for naturressurser (landbruk) vil være middels negativ ved alternativ C6, og middels til stor negativ ved alternativ C15-I. For kulturminner og kulturmiljø vil konsekvensen være liten negativ og middels negativ for hhv. C6 og C15-I. Det vurderes at ingen av alternativene vil ha nevneverdige konsekvenser for nærmiljø og friluftsliv.

Samlet vurdering

Mjukt havfruegras er en fredet art i Norge med status som sterkt truet på Norsk rødliste. Det finnes trolig bare 10 gjenværende forekomster/lokaliteter i landet. Norge har gjennom Bernkonvensjonen påtatt seg en folkerettslig forpliktelse til å frede arten. Formålet med fredningen er å beskytte arten mot uttak, skade og ødeleggelse, og adgangen til unntak fra dette skal kun være en sikkerhetsventil for særlige tilfelle.

Arten finnes flere steder i Bråsteinsvatnet, og det er stort potensiale for å finne arten i områder av vatnet som ikke er kartlagt. Den beste forekomsten (område 3) vil ikke bli direkte berørt av det omsøkte tiltaket, og etter direktoratets vurdering vil lokaliteten i Bråsteinsvatnet også etter et eventuelt inngrep ha intakte arealer der arten i dag forekommer. Det vil således kunne påregnes enten naturlig rekolonisering i inngrepsområdet, eventuelt som følge av restaureringstiltak.

Alternativ C6 vil innebære utfylling over hele forekomsten sørvest i vatnet (område 1). Gjennom avbøtende tiltak og mer detaljert prosjektering vil alternativ C15-I muligens kunne spare noe av forekomsten i dette del-området. For begge alternativ er det foreløpig usikkert om tilpasset utforming av fyllingskanten i vann kan gi muligheter for erstatningsbiotop for arten.

En usikkerhet med fylling i Bråsteinsvatnet er hvordan arten reagerer på redusert vannkvalitet som følge av spredning av fine partikler under fyllingsarbeid. Muligheten for at forekomstene i vatnet vil reduseres som følge av spredning av partikler fra fyllmasser er tilstede. Både alternativ C6 og C15-I vil innebære betydelige mengder frigjorte fin-sedimenter til vann. Alternativ C6 vil likevel, i følge søknaden, utgjøre en 2-3 ganger større utfylling enn C15-I. Det går fram av søknaden at sprenging og utfylling ventelig vil være mer "håndterlig" ved C15-I enn ved C6. Bruk av avbøtende tiltak for å redusere partikkelspredning vil derfor være viktig i forbindelse med et eventuelt inngrep.

Direktoratet legger til grunn at C15-I vil gi en redusert risiko for ødeleggende silt-sedimentasjon for andre forekomster av arten i vatnet, bl.a. den gode forekomsten ved utløpsosen. For alternativ C15-I framgår det videre at anleggsarbeidet vil kunne avsluttes før den påfølgende vekstsesong, med antatt akseptabel vannkvalitet, og således mindre konsekvens for arten.

Direktoratet anser at den planlagte vegen er av vesentlig samfunnsmessig betydning. Dette er en interesse som må avveies mot hensynet til fredningsformålet og artens akutte truetet. Samtidig foreligger det også andre samfunnsinteresser og miljøverdier som blir berørt i større eller mindre grad avhengig av vegløsning; så som landbruksinteresser og landskapsverdier. De alternative vegtraseene C15-II og C16 vil i liten grad berøre forekomsten i Bråsteinsvatnet, men disse alternativene innebærer store konsekvenser av hhv. økonomisk og landbruksmessig art. Alternativ C15-I innebærer mindre inngrep i jordbruksarealer enn C16, mindre inngrep i forekomsten av mjukt havfruegras enn alternativ C6, og er også vurdert til å ha liten negativ konsekvens for landskapsbildet .

De relativt store landbruksmessige og økonomiske konsekvenser av å måtte velge et vegalternativ som ikke medfører konflikt med arten, tilsier at fredningen av arten i noen grad må vike gjennom valg av en av de alternative vegløsningene C6 eller C15-I. Direktoratet anser alternativ C15-I som mer akseptabelt enn C6, med tanke på å ivareta formålet med fredningen og forvaltningsmålet for arten. Gjennomføring av tiltaket forutsetter imidlertid at det iverksettes avbøtende tiltak, og at disse blir tilstrekkelig klargjort i den videre planleggingen, jf. naturmangfoldloven §§ 11 og 12.

Direktoratet er på denne bakgrunn kommet til at Statens vegvesen gis dispensasjon fra fredningen av mjukt havfruegras til å gjennomføre alternativ C15-I.

4. Vedtak

Direktoratet for naturforvaltning gir Statens vegvesen dispensasjon fra fredningen av mjukt havfruegras til å gjøre inngrep i/fylle ut en forekomst av mjukt havfruegras i Bråsteinsvatnet i samband med bygging av den alternative vegtraseen C15-I. Dispensasjon gis på vilkår av at det gjennomføres avbøtende tiltak i anleggsfasen, bl.a. for å redusere partikkelspredning og påfølgende redusert vannkvalitet. Slike tiltak skal gjennomføres i samråd med Fylkesmannen i Rogaland. Statens vegvesen skal, i den grad Fylkesmannen finner det hensiktsmessig, bidra til en vurdering av, og eventuelt gjennomføre, restaurering av forekomsten av mjukt havfruegras langs utfyllingsområdet, eventuelt etablere erstatningsbiotoper.

Dette vedtaket kan påklages til Miljøverndepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt. Eventuell klage sendes til Direktoratet for naturforvaltning.

Med hilsen

Direktoratet for naturforvaltning

Gunn Paulsen e.f.
seksjonssjef

Øystein Størkersen

Kopi: Fylkesmannen i Rogaland